

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 968
Konu : Kocaeli Milletvekili
Mehmet Hilal KAPLAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

....../....../2013

21 Mart 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26/02/2013 tarihli ve 43452547-120.07-110092 sayılı yazınız.

Kocaeli Milletvekili Mehmet Hilal KAPLAN'ın Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/17717 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (3 Sayfa)

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET HİLAL KAPLAN'IN
TBMM 7/17717 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Günümüzde hızlı nüfus artışı ile beraber, yoğun ve kontrolsüz şekilde yapılan sanayileşme çalışmaları doğaya büyük zararlar vermekte. Çarpık sanayileşmenin akabinde, doğamıza ve çevremize geri dönülmez tahribatlar bırakmaktayız.

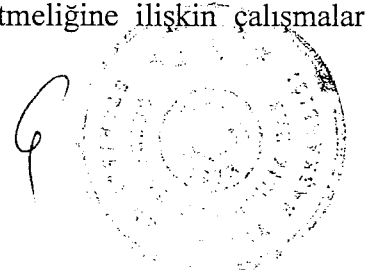
Son günlerde basında, bilim adamları tarafından da sıkça vurgulanan deniz kirliliği, balıklarda ağır metallerin arttığı ve kanserojen maddeler içerdiği ifade edilmektedir. Ülkemizde yaşanan çevre kirliliğinin neticesi deniz kirliliği kontrol edilemez noktalara gelmiştir. Bu tehlike beraberinde zaten az tükettiğimiz balıklar için daha da olumsuz sonuçlara neden olacaktır. Bu söylenti ve gözlemlerin bilimsel olarak aydınlatılmadığı sürece insanlar tedirgin bir vaziyette balık tüketeceklerdir. Zehirli atıkların karıştığı deniz suyunda biriken ağır metaller önce balıklara, balıklardan da insanlara geçerek insan sağlığı üzerinde büyük tehlikeler oluşturmaktadır.

Son yıllarda, Karadeniz, Ege ve Akdeniz'de kirlilik nedeniyle balık stoklarında azalma görülmektedir. Bir iç deniz olan Marmara Denizi'nde de görülen kirlilik her geçen gün artmakta ve büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Çarpık kentleşme sonucu evsel atıklar, sanayiden kaynaklanan atık su (ağır metal ve kimyasal içerikli) atık su deşarjları, tarımsal ilaçlamalar, liman faaliyetleri, deniz trafiği, denize ulaşan nehir ve akarsuların taşıdığı birçok sanayi atığı gibi etkenler denizlerimizi hızlı bir şekilde kirliletmektedir! Bu kirlilik yoğun nüfus artışı ile beraber sanayileşmenin hızla olduğu İzmit Körfezi, Kocaeli, İstanbul, Marmara Denizi, İzmir Körfezi, Aliaga, Mersin Limanı gibi yerlerde yoğun olduğu görülmektedir. Özellikle bu bölgelerde tutulan balıkların (özellikle dip balıkları) ağır metal ve kanser yapıcı maddeler içeriğinin diğer yerlerde tutulan balıklardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Uzmanların balıklar üzerinde yaptığı analizlerde civa, kurşun, kadmiyum gibi ağır metallerin oranının oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir.

- 1- Bakanlık olarak denizlerimizdeki balıkların sağlıklı bir şekilde tüketilmesi ve gerekli kontrollerin yapılması hususunda ne gibi çalışmalarınız var?
- 2- Uzmanlar tarafından dip balıkları (mezgit, berlam, kefal, levrek, lüfer, barbunya, kalkan, gibi..) üzerinde yapılan incelemelerin çarpıcı sonuçları, kamuoyu ile paylaşıldı. Bakanlığınız nezdinde denizlerimiz ve denizlerimizin barındırdığı balıklar üzerinde, yaptığınız bir çalışma yada hazırladığı herhangi bir rapor var mı?
- 3- Son yıllarda deniz suyundaki ağır metal yoğunluğunun analizleri ile ilgili bakanlığınız tarafından yapılan bir çalışma var mı? Varsa bu analizlerinizin yıllar itibariyle verileri nelerdir? Bakanlık olarak yaptığınız analizlerin sonucunda ne gibi çalışmalarını yaptınız?
- 4- Balıklardaki bu ağır metal yoğunluğunun vatandaşlar üzerinde yaratacağı etkilerin, doğuracağı olumsuz sonuçların önlenmesi için herhangi bir çalışmanız var mı?
- 5- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak Sağlık Bakanlığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile denizlerdeki kirliliğin sonucu olan balıklardaki ağır metal yoğunluğunun neticesinde, insanlarda tüketim sonucu oluşacak kanser başta olmak üzere bir çok hastalığın önlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması hususunda nasıl bir koordinasyonunuz bulunmaktadır?

CEVAPLAR:

- 1- Sorunuzda belirtilen hususlar Bakanlığımız yetki ve sorumluluk alanı dışında bulunmakta olup, konuyla ilgili kuruluş olan; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından bilgi alınmasının uygun olacağı mütalaa edilmektedir.
- 2- Balık istihsalı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yetkisi altında olmakla birlikte; Üniversitelerin veya diğer araştırma kurumlarının bu tür araştırmalar yapmasını Bakanlığımız her zaman desteklemekte ve elindeki verileri paylaşmaktadır.
- 3- Bakanlığımız tarafından denizlerimizde; ulusal, bölgesel deniz, kıyı yönetimi politika ve stratejilerinin belirlenmesine altlık oluşturulması amacıyla kirlilik izleme çalışmaları; Ege ve Akdeniz’de 1987, Karadeniz’de 2004, Marmara Denizinde ise 2009 yılından beri düzenli olarak sürdürülmektedir. Marmara denizinde 2011 yılında İstanbul ve Boğazları da kapsayan kirlilik izleme çalışmaları yılda iki sefer olmak üzere deniz suyunda ve dip çamurunda yaklaşık 40 parametrede ölçüm ve analiz yapılmaktadır. Bu parametrelere sedimanda ölçülen ağır metaller de dahildir. Marmara Denizi’nde 2011 yılında toplam 64 istasyonda ölçüm ve analiz yapılmıştır. Karadeniz’de 2010 yılında 69 istasyonda ölçüm ve analiz yapılmış, Ege ve Akdeniz’de ise 2011 yılında 102 istasyonda çeşitli ölçümler ve analizler yapılmıştır.
Balıklarda yapılacak ağır metal analizleri Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının uhdesindedir. Bakanlığımız gerekli durumda alıcı ortamda yaptığı bu tür analizleri ilgili Bakanlıklar ile paylaşmaktadır.
Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen “Türkiye Kıyıları Sıcak Nokta (SN) ve Hassas Alanları (HA): Atık Özümseme Kapasitelerinin Nicel Yöntemlerle Belirlenmesi ve Sürdürülebilir Evsel Atıksu Yönetim Modellerinin Geliştirilmesi” Projesi çerçevesinde taraf olduğumuz uluslararası sözleşme ve protokollerin uygulanması ve ulusal mevzuatın gözden geçirilmesi ile Ulusal Deniz ve Kıyı Kirliliği İzleme Programlarının revizyonu gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz kıyısal alanlarında, sıcak nokta ve hassas alanların bilimsel veri değerlendirme yöntemleriyle güncellenmesi/belirlenmesi, ötrofikasyona duyarlılıkları açısından izleme ve model çalışmaları ışığında nicel olarak değerlendirilmeleri, ulaşılan sonuçlara göre bu alanlardaki en uygun kentsel atıksu arıtım uygulamalarının ve yatırımlarının geliştirilmesi çalışmaları gerçekleştirilmiştir.
- 4- Bakanlığımız, denizlerde alıcı ortamı inceleme amacını güden izleme çalışmalarını Sağlık Bakanlığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile talep etmeleri halinde paylaşmaktadır.
- 5- Bakanlığımızın yaptığı denizlerde kirlilik izleme sonuçları istenildiği takdirde, TÜİK, Sağlık Bakanlığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile paylaşılmaktadır. Fakat balıklardaki ağır metal miktarı ve bunların etkileri hakkındaki araştırma ve projeler anılan kuruluşların görev ve yetki alanlarındadır.
Ayrıca; insan sağlığını ve çevreyi korumak üzere, yüzme ve rekreasyon amaçlı kullanılan suların kalitesini belirlemek ve bu suların başta mikrobiyolojik olmak üzere her türlü kirlenme ile kirlenmesinin engellenmesini amaçlayan Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliğine ilişkin çalışmalar Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığının koordinasyonunda yürütülmektedir.

Yönetmelik kapsamında, Sağlık Bakanlığınca yüzme ve rekreasyon amaçlı kullanılan sulardan yüzme sezonunun başlangıcından itibaren 15'er günlük periyotlarla numune alınarak, analizleri yapılmakta ve sonuçları her yıl ocak ayı içerisinde Bakanlığımıza bildirilmektedir. Yönetmelik hükümlerine uymayarak, yüzme ve rekreasyon amacıyla kullanılan suların kalite kriterlerinin bozulmasına neden olan her türlü faaliyete 2872 sayılı Çevre Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve ilgili mevzuatlar çerçevesinde yaptırım uygulanmaktadır.

